

Beszámoló az TAnulás MÁSként Alapítvány 2020. évi működéséről

2017 őszén úgy döntöttünk, hogy kialakítunk egy olyan környezetet, ahol lehetőséget tudunk teremteni autista gyerekek és családjuk támogatására. Ezért hoztuk létre egy kispesti családi házban a Ginkó Házat (www.ginkohaz.hu), illetve a háttereként szolgáló TAnulás MÁSként Alapítványt. 2020-ban az Alapítvány befogadta a halmozottan hátrányos helyzetű kispesti gyerekek támogatására létrejött Kispesti Tanodát.

Célkitűzésünk részeként elhatároztuk, hogy támogató fizikai és személyi környezetet, valamint fejlődési és oktatási lehetőséget fogunk biztosítani azoknak az ép intellektusú kisiskolás autista gyerekeknek, akik nem tudnak segítség nélkül boldogulni normál iskolai keretben. (Az autizmus szociális, kommunikációs és kognitív készségek minőségének fejlődési zavara.) Az autizmus spektrum zavar kialakulásának hátterében az idegrendszer fejlődésének eltérése áll. Így 2018 nyarán elindult Kispesten a Ginkó Ház autizmus specifikus csoportja kisiskolás gyermekek számára.

A Ginkó Házba járó gyermekek értelmi képességei lehetővé teszik, hogy a többségi tanterv szerint tanuljanak, azonban a jelenlegi oktatási rendszerben a boldogulásuk nem volt biztosított. Ahhoz, hogy a hozzánk járó kisiskolások a nekik megfelelő nevelést-oktatást megkaphassák, speciális, sokszor egyénre szabott fejlesztő módszerekre, tankönyvekre, taneszközökre van szükségük. Így fejlődhetnek hatékonyan a társas-kommunikációs készségeik, a mindennapi önállóságuk és a tantárgyi tudásuk a képességeiknek megfelelően.

Az ép intellektusú autista gyerekek beiskolázása komoly nehézséget jelent a családok számára, mivel jelenleg a közoktatásban való részvételük vagy az erre a célra fenntartott szegregált intézményekben (EGYMI, Egységes Gyógypedagógia Módszertani Intézet), vagy integráló (sajátos nevelési igényű és ép gyermekeket együtt nevelő, többségi) iskolákban valósulhat meg. A szegregált intézményekben kialakított autista csoportok általában a 70 IQ alatti autista gyermekeket fogadják, míg az ép intellektusú autista gyermekek részére csak nagyon kevés intézményben indul osztály. Az integráló iskolák zöme pedig autistákat általában nem fogad. A mégis bekerülő gyermekek rövid időn belül csökkentett óraszámban tanulnak ott, vagy teljesen kimaradva, általában otthonukban folytatják tanulmányaikat, tehát gyakran kihullanak az oktatási rendszerből: elszigetelődnek, társas kapcsolataik lecsökkennek, a szüleik pedig kiesnek a munkaerőpiacról, perspektíváik beszűkülnek, lezárulnak.

2018 szeptemberében kezdtük el azt a pedagógiai-fejlesztő munkát, amely az autizmussal élők számára megfelelő módszereket alkalmaz, és egyedi tanulási utakat dolgoz ki a résztvevő, magántanulói státuszban lévő gyermekek számára. A tanulás kiscsoportokban és egyéni foglalkozások formájában zajlik, az iskolarendszer időkereteit követi, és rugalmasan igazodik a gyerekek terhelhetőségéhez és a családjuk igényeihez. Sajnos a 2020-as évben a járvány miatt nem sikerült a 2019-es évhez hasonló változatos külső helyszíneket meglátogatni, mindössze egyszer vettünk részt egy vezetett „természetrájk órán” a Péterhalmi-erdőben.

A munkánknak és a gyerekek fejlődésének alapfeltétele a jó pedagógus-gyerekek aránya. A gyakorlat azt mutatta, hogy egy pedagógus legfeljebb egy-két gyerekkel tud hatékonyan foglalkozni. A tananyag elsajátítása mellett, vagy akár aközben, zajlik a gyerekek egyéni és csoportos, úgynevezett szociális-kommunikációs fejlesztése is. Kiemelt tevékenységeink közé tartozik a gyermekek családjával folytatott egyéni konzultáció és szülőtalálkozók szervezése. Ez a pedagógiai munka iskolán túli kiterjesztését biztosítja, és hozzájárul a családok jóllétének javításához.

Az iskolás csoportban dolgozó gyógypedagógusaink mindegyike autizmus szakirányon végzett az ELTE Gyógypedagógiai Karán. Szakmai mentorálást az Autizmus Alapítványtól kapunk. A modell fontos része önkéntesek bevonása, számos önkéntes segíti a pedagógusok munkáját. 2019 szeptemberétől az Autizmus Spektrum Zavarok Pedagógiája szakirányú képzésének gyakorlati helyszínt biztosítunk.

Több mint két tanév után már elmondható, hogy a gyerekeknél kevesebb viselkedésprobléma jelenik meg, jelentősen fejlődött a szociális-kommunikációs készségük, sikeresen vizsgáztak az iskolákban, ahol magántanulók, szeretnek iskolába (a Ginkó Házba) járni, szüleik sokkal nyugodtabbak. A Ginkó Házban eltöltött évek után több gyereknek sikerült átkerülni az integrált oktatásba, akik követését és fejlesztését igény szerint vállaltuk.

Az alapítványunk munkájának célja az is, hogy Kispesten és környékén élő 2-12 éves autista gyermeket nevelő szülőknek és ilyen korú autista gyerekekkel foglalkozó pedagógusoknak lehetőséget biztosítsunk beszélgetésre, információcserére, közös problémák kimondására, megoldások keresésére. Szerveztünk (online) szülőtalálkozót, és a honlapunkon, valamint a Facebookon folyamatosan megosztunk szakmai tartalmakat, információkat. Matolcsi Zsuzsamentorszülőként is elérhető azoknak a szülőknek a számára, akik segítséget, információt keresnek frissen diagnosztizált gyermekükkel kapcsolatban.

Felismerve a korai megsegítés fontosságát a Ginkó Ház egyik szobájában helyet adtunk egy korai fejlesztő csapatnak, jelenleg három gyógypedagógusnak, akik 2-7 éves gyerekekkel foglalkoznak. Az ellátott gyerekek száma egyre nő, jelenleg több mint tizenöt kisgyermek vesz részt egyéni vagy csoportos szociális-kommunikációs korai fejlesztő és iskola-előkészítő foglalkozásokon. Keressük a lehetőségeket arra, hogy a délutáni órákban autizmus specifikus és egyéb szakköröknek, közösségi foglalkozásoknak biztosítsunk helyet.

2020-as év a pandémia éve volt. Emiatt az év jelentős részében nem volt lehetőség a személyes fizikai kapcsolaton alapuló fejlesztésre, oktatásra. Ez az autistáknál különösen nehézséget jelent. Ennek ellenére pedagógusaink mindent megtettek, hogy online módon is színvonalas foglalkozásokat tartsanak. Nemcsak a rájuk bízott gyerekekkel foglalkoztak, hanem tapasztalataikról beszámoltak a hasonló helyzetben levő szakmai közösségüknek a honlapunkon található <http://ginkohaz.hu/koronavirus/> blogban.

Pedagógia szempontból is érdekes a Cartamundi Hungary és a Ginkó Ház közötti együttműködés. A FLASH a Cartamundi és a Ginkó Ház kártyajátéka. A FLASH – alapszabálya szerint – gyors, izgalmas és pörgős játék, ami elsősorban a játékosok reakcióidejét, reflexeit és figyelmét teszi próbára. A kártyajátékra más szabályváltozatok is találhatóak a honlapunkon (<http://ginkohaz.hu/flashkartya/>), amelyek már komolyabb tervezést, átgondolást, akár számolást igényelnek a játékosoktól. A Ginkó Ház feladata, hogy e kártyajáték pedagógiai vonatkozásait kidolgozza.

A Ginkó Ház mellett az Alapítvány másik „lába” a Kispesti Tanoda. A Kispesti Tanoda 2016 ősze óta működik. Alkalmanként 10-12 halmozottan hátrányos helyzetű kispesti gyerek járt ide tanulni, játszani, sütni-főzni, beszélgetni, együtt lenni. Nyáron újraterveztük a tanodánkat, új szakemberekkel bővült a csapatunk, és nagy tervekkel álltunk elő. Ezzel párhuzamosan kilépünk az eddig száz százalékban önkéntes munkán alapuló rendszerből.

A Kispesti Szociális Centrummal együttműködve egy új, 3-4. osztályosokból álló csoportot indítottunk. Olyan halmozottan hátrányos helyzetű kispesti gyerekekkel foglalkozunk, akiket

az iskolai szociális munkások vagy a családgondozók ajánlottak. A foglalkozások kedd délután vannak, illetve havonta egy szombaton a volt (már középiskolás) és az aktuálisan tanodás gyerekekkel külső programra megyünk a lehetőségeknek megfelelően. Csapatunkat két fizetett gyógypedagógussal erősítettük, akik a pedagógiai munkáért felelősek. Így most négy állandó munkatárssal dolgozunk. A gyógypedagógusokat részben a Kispesti Szociális Centrum alkalmazza, részben támogatásokból díjazzuk őket. Beláttuk, a szervezési feladataink, az iskolákkal, szülőkkel való kapcsolattartás, a programok szervezése, a gyerekek kísérése és az önkéntes segítők mentorálása olyan feladat, amit nem lehet önkéntesen ellátni egy teljes állású munkahely mellett. Ezen a területen aktívabbak vagyunk, és egyikünk ezekért a munkákért felelős rész munkaidőben. Továbbra is szeretnénk anyagilag támogatni, hogy a gyerekek edzéseken, különórákon tudjanak részt venni. Így olyan kortárs közegbe is eljutnak, ami számukra anyagi okok miatt egyébként nem elérhető.

A fenti elképzeléseket persze 2020-ban némileg felülírta a járvány. Átalakítottuk a működésünket erre az időszakra. Tíz gyerek otthoni tanulását segítettük távolról márciustól, többekét napi szinten. Őt önkéntes dolgozott a gyerekekkel, segítette az eszközök-szoftverek használatát, kommunikált a tanárokkal. Sok munka volt, de megérte, sosem láttuk volna át ennyire a gyerekek iskolai problémáit, az egyéni érdeklődésüket és erősségeiket, a családok és az iskola viszonyát, a tanárok munkáját, nehézségeit. A kézzel fogható eredményünk, hogy szinte mindenki jobb bizonyítványt kapott, mint az elmúlt években, hárman elballagtak az általános iskolából, és olyan középiskolába kerültek, ahova szerettek volna. Ami azonban szerintünk ennél is fontosabb, az az, hogy a gyerekek a mindennapos együtt-tanulásban motiváltak voltak, sokat dolgoztak, és rengeteget önállósodtak. Sok eddig rejtett érdeklődés, okosság jött elő, mi is meglepődtünk. Az online kapcsolattartás támogatására három rászoruló diák számára tabletet szereztünk be.

2020. során majdnem ötmillió forint támogatást kaptunk vállalkozásoktól és magánszemélyektől. Ezen kívül elnyertük az EMMI hatmillió forint támogatását a 2020. október és 2021. augusztusi időszakra. Az összeget előlegben megkaptuk, de mivel az elszámolása 2021-ben lesz, így ennek a támogatásnak csak a költségeit tudtuk 2020-ra lekönyvelni. A támogatásokat a Ginkó Ház személyi és tárgyi feltételeinek a javítására fordítottuk. Az alapítvány vállalkozási tevékenységet nem folytatott. Örömeinkre számos önkéntes csatlakozott a Ginkó Házban és a Kispesti Tanodában folyó munkához. Az ő feladatuk részben a gyerekek fejlesztése, tanulásuk támogatása, részben pedig a pedagógusok munkájának segítése volt.

A TANulás MÁSként Alapítvány 2020-ban megszerezte a közhasznú minősítést.

Budapest, 2021. május 30.

Matolcsi Zsuzsa

kuratóriumi elnök

TANulás MÁSként Alapítvány